

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 646
Бања Лука, 21.10.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца В. Ш. из Т., ..., привремено настањен у Р., РХ, кога заступа пуномоћник Б. Г., адвокат из Б. Л., ... број ..., против тужених РС и Општина Л., које заступа Правобранилаштво РС, Сједиште замјеника Б. Л., ради накнаде штете, в.с. 300.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бања Луци број 011-0-Гж-08-000 453 од 28.3.2008. године, на сједници одржаној 21.10.2009. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бања Луци број П-1030/02 од 25.12.2007. године одбијен је тужбени захтјев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезу да му на име накнаде материјалне штете солидарно исплате 300.000,00 КМ и то 280.000,00 КМ на име штете због рушења куће и 20.000,00 КМ на име украдених и уништених ствари, све са законском затезном каматом почев од 19.3.1993. године када је кућа срушена до исплате. Истом пресудом тужилац је обавезан да туженим надокнади трошкове парничног поступка у износу од 13.125,00 КМ, док су са дијелом захтјева за исплату трошкова преко досуђеног износа тужени одбијени.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бања Луци број 011-0-Гж-08-000 453 од 28.3.2008. године жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилац побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се оспорена пресуда преиначи или укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

У овој парници тужилац захтјева да му тужени солидарно надокнаде материјалну штету коју је претрпио рушењем куће 18/19 марта 1993. године у износу од 280.000,00 КМ и отуђењем и уништењем ствари покућства у износу од 20.000,00 КМ.

У поступку који је претходно доношењу оспорене пресуде првостепени суд је утврдио да је према потврди СЈБ Л. од 08.02.2002. године ноћу 18/19.3.1993. године извршено кривично дјело подметањем експлозивне направе, којом приликом је на породичној кући власништво С. Ш. и В. Ш. начињена велика штета, а прије активирања експлозивне направе отуђене покретне ствари. Налазећи да тужилац није доказао да су тужене својим радњама узроковале предметну штету, првостепени суд је закључио да нису пасивно легитимисане у овој парници. Међутим, и да су тужене пасивно легитимисане, првостепени суд налази да се тужбеном захтјеву не може удовољити због тога што је основан приговор застаре потраживања који су тужене истакле. С обзиром да је штета коју тужилац захтјева у овој парници причињена 18/19.3.1993. године петогодишњи рок застарјелости из члана 376. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ бр. 27/78 до 57/89 и „Службени гласник РС“, бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту: ЗОО), почео је тећи 19.6.1996. године, када је укинута ратно стање и непосредна ратна опасност и истекао са 19.6.2001. године. Тужилац је поднио тужбу суду 07.5.2002. године, по истеку рока у оквиру ког је могао захтјевати накнаду штете, па је његов тужбени захтјев првостепени суд одбио као неоснован.

Одлучујући о жалби тужиоца другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правни закључак првостепеног суда у погледу основаности приговора застарјелости потраживања тужиоца. У погледу приговора пасивне легитимације тужених у овој парници другостепени суд налази да тужене нису пасивно легитимисане због тога што за штету насталу општећењем или уништењем имовине физичких лица услјед акта насиља или терора у смислу члана 180. ЗОО, који је био на снази у вријеме штетног догађаја, одговара држава чији су органи били дужни да спријече такву штету. Како је у вријеме настанка штете БиХ по међународном праву била призната као држава, а РС је Уставом БиХ дефинисана као ентитет у саставу државе БиХ, другостепени суд сматра да би за штету коју је тужилац претприо била одговорна само држава БиХ. Но, како је првостепени суд правилно закључио да је због застарјелости потраживања престало право тужиоца да захтјева накнаду предметне штете, другостепени суд је жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Оспорена одлука је правилна и законита.

Правилно су нижестепени судови на утврђено чињенично стање примијенили материјално правне одредбе ЗОО када су тужбени захтјев тужиоца одбили због застарјелости потраживања, на коју су се тужени позвали.

Према одредби члана 376. став 1. ЗОО потраживање накнаде штете застарјева за 3 године од када је оштећени дознао за штету и лице које је штету учинило. Ставом 2 исте законске одредбе одређено је да у сваком случају ово потраживање застарјева за 5 година од када је штета настала.

Према утврђењу нижестепених судова тужиоцу је причињена штета на непокретној и покретној имовини 18/19.3.1993. године. Објективни петогодишњи рок застарјелости потраживања накнаде материјалне штете чију накнаду тужилац захтјева почео је тећи 20.6.1996. године, то јест након укидања ратног стања и непосредне ратне опасности до када је трајао застој застарјелости из члана 383. ЗОО. До истека овог петогодишњег рока застарјелости 20.6.2001. године тужилац је могао судским путем захтјевати

накнаду. Тужилац је тужбу поднио првостепеном суду 17.5.2002. године, па нема сумње да је тужба поднесена по наступању застарјелости потраживања. Према одредби члана 360. ЗОО застарјелошћу престаје право захтјевати испуњење обавезе, а наступа кад истекне посљедњи дан законом одређеног времена у оквиру ког повјерилац није вршио своје право, ако се онај на коме лежи обавеза испуњења позове на застарјелост.

Погрешно је правно схватање ревидента да је рок застарјелости тужиоцу почео тећи од тренутка када је сазнао да му је кућа срушена доласком у родно мјесто 2002. године, па да застарјелост није наступила. Сазнање оштећеног за штету и лице које је штету причинило јесте одлучно за почетак тока субјективног рока застарјелости из члана 376. став 1. ЗОО. Међутим, овај субјективни рок застаре може се рачунати само у оквиру објективног рока од 5 година (став 2. истог члана), који почиње тећи од момента настанка штете, а у овом случају након престанка несавладивих препрека које су довеле до застоја застарјевања из члана 383. ЗОО, од 20.6.1996. године. Како је објективни рок истекао 20.6.2001. године, чињеница да је тужилац за штету сазнао тек 2002. године није од утицаја на исход овог спора.

Неосновано се ревидент позива на повреду права на имовину које је заштићено чланом 1. Протокола 1. уз Еворпску Конвенцију о заштити људских права и основних слобода која има приоритет у односу на домаће прописе. Европска Конвенција не искључује примјену законских одредби које прописују рокове и услове за заштиту појединих права, као што је овдје случај у погледу одредби Закона о облигационим односима о застарјелости потраживања накнаде штете. Законска ограничења у остваривању одређених права, као што је и одређивање временског оквира, то јест рокова за њихову реализацију, су оправдана због правне сигурности и функционисања правног система. У овој парници тужилац је својим пасивним држањем изгубио право на судску заштиту, па не може бити говора о повреди права на имовину из члана 1. Протокола 1. уз ЕК, као и члан II/3 к) Устава БиХ.

Како је приговор застарјелости материјално правни приговор, његово истицање од стране тужених води одбијању тужбеног захтјева, па наводи ревизије који се односе на пасивну легитимацију нису од утицаја на правилност и законитост оспорене пресуде.

Из напријед изложеног произлази да оспорена пресуда нема недостатака на које указује ревизија тужиоца, као ни оних на које овај суд пази по службеној дужности у смислу члана 241. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07). Зато је примјеном одредбе члана 248. истог закона ревизија одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић